METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Metropoolregio Eindhoven
040 259 45 94
info@metropoolregioeindhoven.nl
www.metropoolregioeindhoven.nl

Bezoekadres
Raiffeisenstraat 18
5611 CH Eindhoven
Postadres
Postbus 985
5600 AZ EINDHOVEN

Aan Colleges van burgemeester en wethouders en de gemeenteraden van de 21 deelnemende gemeenten

uw kenmerk	uw brief van	ons kenmerk	datum
		100725-4378/RLI/WBR	18 november 2026

onderwerp
Voortgang op voorzieningen en andere actuele Rijk-Regio ontwikkelingen

e-mailadres
r.lintsen@metropoolregioeindhoven.nl

Geachte colleges en raden,

Wij hebben u op 16 oktober jl. per brief geïnformeerd over de aanvullende afspraken die we als Rijk en Regio hebben gemaakt over infrastructuur en bereikbaarheid in het kader van ‘Maak Beethoven verder af’[1]. Ook andere belangrijke dossiers zijn aan bod gekomen in de recente bestuurlijke overleggen tussen Rijk en Regio, waaronder het BO Brainport, het BO MIRT en bestuurlijke afstemming over de stikstofaanpak Brainport Open.

We beginnen met de belangrijkste afspraken en ontwikkelingen van het Bestuurlijk Overleg (BO) Brainport van 12 oktober jl. Dit is een halfjaarlijks overleg tussen Rijk en Regio waarbij ministers en staatssecretarissen van meerdere ministeries (het Rijk) samen met bestuurders van de stichting Brainport/Brainport Development, de provincie Noord-Brabant, de Metropoolregio Eindhoven, en de gemeente Eindhoven (de Regio) in gesprek gaan over belangrijke onderwerpen voor de (door)ontwikkeling van de regio.

Voorzieningen
De opgave rondom de sociaalmaatschappelijke voorzieningen is een belangrijk onderwerp en stond daarom prominent op de agenda in het gesprek over ‘Maak Beethoven verder af’. De MRE heeft eerder op basis van afspraken in het convenant Beethoven een onderzoek laten uitvoeren naar de regionale voorzieningenopgave. Het ministerie van BZK/VRO heeft de afgelopen zes maanden de onderzoeksbureaus Rebel en Springco daarop een verdiepend onderzoek laten uitvoeren, in het bijzonder naar de publieke voorzieningen in de MRE in de Beethovenperiode (2024-2030). Het betreft de opgaven waarbij overheden een (financiële) verantwoordelijkheid hebben; zorg en welzijn, onderwijs, cultuur en recreatie, sport en spel, en openbare ruimte. Dit onderzoek is gevalideerd met de 21 gemeenten.

[1] Informatiebrief Prioritering mobiliteitsfonds en geld voor infrastructuurprojecten in de Brainport.

In het onderzoek zijn drie varianten doorgerekend om de voorzieningenopgave scherp in beeld te krijgen, inclusief de bijbehorende financiële opgave. De varianten zijn allemaal gebaseerd op de extra vraag naar voorzieningen als gevolg van de nieuwbouwbouwopgave in Beethoven (2024-2030) en gecorrigeerd voor meervoudig ruimtegebruik en eventuele bijdragen van private partijen:

- Variant 1 houdt naast de nieuwbouwopgave alleen rekening met de huidige overcapaciteit van gemeenten, bijvoorbeeld bestaande sportvelden die niet volledig worden gebruikt. Op basis van deze variant betreft de financiële opgave €449 mln.;
- Variant 2 kijkt alleen naar de nieuwbouwopgave, zonder rekening te houden met bestaande over- of ondercapaciteit. Op basis van deze variant is de financiële opgave €613 mln.;
- Variant 3 kijkt zowel naar de huidige overcapaciteit áls ondercapaciteit van gemeenten, dus zowel voorzieningen die niet volledig worden gebruikt, als bestaande tekorten die gemeenten hebben op bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, sport of cultuur. Op basis van deze variant is de financiële opgave ruim €1,3 mld.

Deze bedragen betreffen overigens alleen de investeringsopgave (stichtingskosten en grondkosten), niet exploitatiekosten.

In het BO Brainport hebben Rijk en Regio dit rapport ‘Financiële opgave voorzieningen in de Metropoolregio Eindhoven’ vastgesteld. Rijk en Regio hebben daarbij ook geconcludeerd dat de opgave de reguliere gemeentefondsuitkeringen overstijgt. Daarom zijn afspraken gemaakt over een eerste financiële impuls vanuit het ministerie van OCW, specifiek gericht op onderwijshuisvesting. Het gaat om een bedrag van €16 mln. vanuit OCW dat op korte termijn aan de regio beschikbaar wordt gesteld, op basis van een cofinanciering vanuit MRE-gemeenten van minimaal 50%. OCW dient deze afspraak te formaliseren bij de Voorjaarsnota 2027. MRE en OCW werken de randvoorwaarden ambtelijk verder uit.

Het Rijk heeft vandaag een Kamerbrief gestuurd naar de Tweede Kamer over het vastgestelde rapport[2], inclusief bijbehorende Rijksappreciatie en de openbaarmaking van het rapport (als bijlage toegevoegd). EZK neemt nu regie op het proces met het streven om op korte termijn een voorstel te doen hoe invulling kan worden gegeven aan de conclusies van het rapport en de (financiële) opgave op het voorzieningenvraagstuk. Het rapport suggereert om voor de bekostigingswijze variant 2 te hanteren als onderlegger voor een financiële afspraak (gebaseerd op de nieuwbouwopgave in Beethoven, opgave van €613 mln.) en daarbij een 50-50 verdeling tussen Rijk en Regio af te spreken. Dit is voor de MRE een acceptabel voorstel.

Woningbouw

MRE heeft bij het BO Brainport aandacht gevraagd voor de kandidaatstelling van de gemeente Best als nationaal grootschalige woningbouwlocatie. Op 9 november heeft het ministerie van VRO bekendgemaakt dat Best Stationsomgeving & Noordwestrand inderdaad wordt aangewezen als nationaal grootschalige woningbouwlocatie[3]. Daarmee is een gezamenlijke lobby tot een succesvol einde gebracht. In Best komen de meeste woningen rondom het station vanwege de nabijheid van voorzieningen, werkgelegenheid en openbaar vervoer.

[2] Kamerbrief Voortgang Convenant Beethoven | Tweede Kamer der Staten-Generaal
[3] Aanwijzing van vijf nieuwe Nationaal Grootschalige Woningbouwlocaties voor de middellange termijn | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Hiermee kunnen circa 3.500 extra woningen worden ontwikkeld t/m 2040. De minister van VRO heeft een werkbezoek gebracht aan Best om het nieuws te vieren en de toekomstige woningbouwlocaties te bezoeken.

De minister van VRO heeft bij het BO aandacht gevraagd voor de onderbesteding van de WMRE-middelen; de subsidieregeling voor grondexploitatie vanuit Beethoven Wonen. De VEX-middelen (subsidieregeling voor vastgoedexploitatie) worden echter wel optimaal benut. De regio neemt de onderbesteding van de WMRE-middelen ter harte en werkt samen met de partners aan oplossingen. Via de Stuurgroep Woondeal wordt doorlopend aandacht en inzet gevraagd aan onze 21 gemeenten om tot voldoende en succesvolle subsidieaanvragen te komen.

Innovatie en toekomstig concurrentie- en verdienvermogen
Bij het BO Brainport heeft het Dagelijks Bestuur van de stichting Brainport (Jeroen Dijsselbloem en vertegenwoordigers van de TU/e en VDL) een toelichting gegeven over de regionale visie op innovatie en het toekomstig concurrentie- en verdienvermogen van de regio en Nederland. Daarbij is ook ingezoomd op een aantal innovatieprogramma's en -prioriteiten waar Brainport Development namens de regio aan werkt, voortkomend uit de vastgestelde diversificatiestrategie:

- Een fotonicafabriek voor grootschalige productie van wafers voor fotonische chips, als volgende stap na de eerdere start van de pilotline afgelopen jaar. Fotonica wordt steeds belangrijker door de snelle groei van datacenters, defensie en AI. Een dergelijke grootschalige fotonica productiefaciliteit sluit nauw aan bij groeiambities van regionale competenties en bedrijven (Smart Photonics) en wordt gezien als nationale prioriteit. De regio streeft ernaar een propositie bij het Rijk te hebben liggen voor de zomer van 2027.
- Physical AI, het bij elkaar brengen van de denkkracht van AI en de (hightech) maakindustrie. Nederland heeft hierin een unieke positie. Een consortium vanuit de Brainportregio gaat Physical AI toepassen in bestaande hightech fabrieken en een technologie-/roboticaplatform ontwikkelen voor de Europese en internationale waardeketens, met een gemeenschappelijke testfaciliteit voor lerende systemen en robotica voor de hightech maakindustrie.
- Een programma om vanuit een nationaal kennis- en innovatiecluster op kernenergie in 2027 met partijen uit de Brainportregio te starten met use-cases voor de hightech maakindustrie, die door kunnen groeien naar een structureel publiek-privaat programma.

Rijk en Regio hebben afgesproken dat deze onderwerpen worden verbonden aan door EZK ingezette nationale trajecten. Gezamenlijke teams zorgen voor verdere uitwerking.

<u>Netcongestie</u>
Het eerstvolgend BO Netcongestie Noord-Brabant vindt plaats op 18 november 2026. Wij zullen u hierover separaat informeren.

Stikstofaanpak Brainport Open
U bent eind afgelopen jaar geïnformeerd over het voornemen van het vorige kabinet om de Brainportregio zo snel mogelijk van het stikstofslot te willen halen, vanwege het grote economische belang van de regio[4]. Onder het huidige kabinet is de noodzaak van een dergelijke

[4] Informatiebrief Terugkoppeling BO Brainport en BO gebiedsgerichte aanpak stikstof Brainport, d.d. 9 december 2025.

aanpak voor onze regio onderstreept: de Brainportregio is in het coalitieakkoord benoemd als een van de zeven prioritaire gebieden waar het kabinet extra wil inzetten op versnelling van de realisatie van de opgaven in het landelijk gebied. In de Kamerbrief van 26 juni jl.[5] en in de laatste Miljoenennota is daarom voor vijf van deze prioritaire gebieden een impulsbudget opgenomen van in totaal €500 mln. Inmiddels is ook besloten dat daarvan €123 mln. is voorzien voor de stikstofaanpak Brainport Open.

Deze aanpak wordt nu uitgewerkt door de ministeries van LVVN, BZK, IenW en EZK, de provincie Noord-Brabant, de MRE en Waterschap De Dommel. Het overgrote deel van het impulsbudget van €123 mln. is voorzien voor twee maatregelen onder verantwoordelijkheid en bevoegd gezag van de provincie, namelijk emissiereductiemaatregelen en natuur- en hydrologische maatregelen. Tijdens het portefeuillehoudersoverleg Ruimte & Wonen van de MRE op 19 november a.s. zal gedeputeerde Dirken van de provincie Noord-Brabant de voorgenomen stikstofaanpak toelichten. Besluitvorming over de stikstofaanpak Brainport Open door de betrokken partijen is voorzien in het eerste kwartaal van 2027, waarna gestart kan worden met de uitvoering.

Deze maatregelen hebben op langere termijn een positief effect voor de hele regio; hiermee kan de verlening van natuurvergunningen weer op gang komen. De maatregelen hebben echter ook impact op de identiteit en het sociaal-economisch profiel van de gemeenschappen en gemeenten waar deze maatregelen worden genomen. Op verzoek van de MRE wordt daarom €7 mln. binnen het impulsbudget vrijgemaakt voor sociaal-economische ondersteuning. In dit spoor zet de regio in op het dempen van de impact in deze gebieden, door ondersteuning te bieden aan ontwikkelingen die bijdragen aan zowel emissiereductie en/of natuurherstel, als aan versterking van het sociaal-economisch perspectief van onze gemeenten en gemeenschappen. Door een beoogde cofinanciering van 50% vanuit gemeenten die hier gebruik van willen maken, komt het totaal beschikbare budget voor sociaal-economische ondersteuning uit op €14 mln. De kaders hiervoor worden momenteel uitgewerkt en o.a. geagendeerd in de relevante MRE-gremia.

Uitkomsten BO MIRT 2 november

Op 2 november 2026 vond het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport 2026 (BO MIRT 2026) plaats voor Zuid-Nederland (provincies Noord-Brabant en Limburg). Het BO MIRT is een jaarlijks gesprek tussen Rijk en Regio (provincies, gemeenten, waterschappen) om afspraken te maken over mobiliteit en infrastructuur. Tijdens het BO MIRT 2026 zijn de recente afspraken over het afronden van de openstaande onderdelen uit het Beethovenconvenant bekrachtigd. Het Rijk investeert zo €635 mln. extra in de bereikbaarheid van de Brainportregio. Aanvullend investeren de gemeente Eindhoven en de provincie Noord-Brabant €105 mln. in dit pakket (ieder 50%). Daarmee komt de totale extra investering uit op €740 mln. Bovendien investeert het Rijk €94,2 mln. aan het infrastructuurpakket voor de grootschalige woningbouwlocatie Helmond Centrum+. De provinciale bijdrage aan dit pakket bedraagt € 20,9 mln. De afspraken zijn in meer detail terug te vinden in de Kamerbrief[6] en Statenmededeling[7]. Hieronder worden enkele andere relevante afspraken uit het BO MIRT 2026 uitgelicht.

[5] Kamerbrief 26 juni 2026
[6] MIRT-brief november 2026 - Tweede Kamer
[7] Uitkomsten BO MIRT en BO MIRT Goederenvervoercorridors d.d. 2 november - Statenmededeling provincie Noord-Brabant

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Spoorviaduct A67
MRE en provincie Noord-Brabant hebben voorgesteld om bij de vervangingsopgave van het spoorviaduct van de A67 (ter hoogte van aansluiting 34 bij Geldrop) het viaduct tegelijk te verbreden om de doorstroming en verkeersveiligheid te verbeteren, vooruitlopend op de gewenste toekomstige verbreding van de A67 Leenderheide-Geldrop. Het Rijk heeft toegezegd dat Rijkswaterstaat in 2027 het onderzoek start naar de vervangingsopgave van het viaduct, waarbij het verbreden van het viaduct wordt meegewogen. MRE en provincie worden hierbij betrokken.

Internationale verbindingen
Rijk en Regio hebben afgesproken om samen vervolg te geven aan getekende intentieverklaring tussen Nederland en België, o.a. bij de onderzoeken naar de mogelijkheden om Zuid-Nederland en in het bijzonder de Brainportregio beter te verbinden met de Belgische en Duitse netwerken.

Multimodale Agenda Zuid Nederland (MMA)
Rijk en Regio hebben de Multimodale Agenda Zuid Nederland (MMA) vastgesteld. Dit is de Rijk-Regio mobiliteitsagenda voor landsdeel Zuid voor de (middel)lange termijn die wordt gebruikt als leidraad bij het afwegen en prioriteren van keuzes in het mobiliteitsdomein, plus voor agendering richting Europa. De focus ligt de komende jaren op het afronden wat in gang is gezet.

Tot slot
Met deze afspraken hebben we nieuwe stappen gezet in de doorontwikkeling van onze regio. We houden u op de hoogte van de verdere ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

het Dagelijks Bestuur
van de Metropoolregio Eindhoven,

de secretaris, de voorzitter,

G.A.G.H. Wouters. J.R.V.A. Dijsselbloem.